

ЦИФРОВА ПЛАТФОРМА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕРАПЕВТИЧНОГО СУПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Слуцький Я. С.

Університет прикладних наук Рейн-Майн, Вісбаден (Німеччина)

e-mail: yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

Перебування людини в умовах війни справляє негативний вплив на її психоемоційний стан. Тривалість такого впливу безпосередньо пов'язана зі ступенем психоемоційної травми особистості та тривалістю періоду післявоєнної реабілітації. Тому важливою умовою відновлення суспільства у післявоєнний час є проведення інформаційно-терапевтичних заходів у момент кризи, що дасть змогу сформувати основу для подальшої реабілітації, необхідної для створення нових соціальних зв'язків. Змістова частина таких заходів має ґрунтуватися на твердженні І. Шинкаренка, згідно з яким «стрес в умовах війни відрізняється від “звичайного”, що був у розумінні більшості людей» [1, с. 556]. Тому необхідно забезпечити спрощений доступ до інформаційних матеріалів, що вимагає дотримання балансу між мінімалістичністю інформаційно-терапевтичної платформи та достатнім рівнем контенту, представленого на ній. Це пов'язано з тим, що особистість, яка перебуває в стресовому стані або працює з наслідками ПТСР, повинна мати можливість швидкого отримання доступу до необхідних матеріалів (що, серед іншого, вимагає цифровізації платформи).

Також важливо враховувати зміст контенту та його актуальність у контексті конкретної спрямованості. Якщо причинами «звичайного» (побутового) стресу переважно виступають труднощі на роботі чи в навчанні, сімейні проблеми тощо, то стрес під час війни пов'язаний із ситуаціями, які безпосередньо загрожують життю і здоров'ю людини та її близьких: різкі й незаплановані зміни соціальних умов, необхідність швидкої адаптації до нових викликів, матеріальні втрати тощо. Відповідно під час розробки цифрової платформи для інформаційно-терапевтичного супроводу необхідно враховувати ці особливості.

Варто зазначити, що найбільший вплив травматичних наслідків війни відчувають люди, які ще не мають достатніх навичок соціальної взаємодії, особливо в кризовий (воєнний) період, коли потрібна здатність швидко інтегруватися в нове соціальне (у разі внутрішнього переміщення) або соціокультурне (у випадку переїзду до іншої країни) середовище. Відсутність таких навичок безпосередньо пов'язана з недостатнім рівнем соціального досвіду та професійного становлення, що не дає змоги повноцінно планувати своє подальше життя. Через це цільовою групою, яка потребує особливої підтримки в умовах війни, є неповнолітні та студенти, що лише перебувають на шляху особистісного й професійного розвитку.

Необхідно зазначити, що у разі переміщення в інше соціокультурне середовище стають актуальними не стільки проблеми стресу під час війни (які продов-

жують впливати на особистість у вигляді флешбеків), скільки «стрес соціального переміщення», який потребує вирішення інших питань, відмінних від тих, що актуальні для переміщення в межах своєї країни. Згідно з висновками дослідників Л. Бахмутової та А. Неска, в іншому соціокультурному середовищі вже наявні проблеми «ускладнюються незнанням мови, законів, правил і звичаїв країни перебування» [2, с. 9]. Відповідно доходимо висновку про важливість створення цифрової платформи інформаційно-терапевтичного супроводу, яка б надавала підтримку у таких питаннях: вивчення мови країни перебування, основоположні нормативно-правові положення (зокрема легалізація перебування, оформлення документів і дозволів тощо) та пояснення базових культурних відмінностей. Це дасть змогу уникнути негативних наслідків культурного шоку та соціокультурного непорозуміння під час міжособистісної взаємодії з представниками приймаючої країни.

У підсумку можливість отримання первинної інформації дасть змогу біженцям знизити рівень стресу, пов'язаного з соціальним переміщенням, завдяки зменшенню невизначеності через мінімізацію впливу на особистість проявів, властивих соціальному переміщенню, які виділяла О. Креденцер і які являють собою «невизначеність, бажання повернутися додому, невпевненість у собі, тривогу, безпорадність, депресію, відчай, “неприйняття” іншої країни, апатію, страх та інші» [3, с. 54]. Ці прояви є не тільки наслідками ПТСР, викликаного стресом під час війни, але й культурним шоком, що виникає через недостатню інформаційну обізнаність щодо проблем.

Ми впевнені, що створення цифрової платформи інформаційно-терапевтичного супроводу з психосоціальної підтримки українських біженців має містити матеріали українською мовою і не потребувати сторонньої допомоги в роботі. Підвищити ефективність платформи повинна терапевтична частина, яка ще перебуває в процесі розробки.

У доповіді представлені попередні результати роботи (над інформаційною частиною) щодо розробки цифрової платформи інформаційно-терапевтичного супроводу, спрямованої на психосоціальну підтримку українських студентів, які постраждали від наслідків війни та соціального / соціокультурного переміщення. Робота над платформою є частиною німецько-українського проєкту DipSozHelp та його подальшого розвитку – DinMoSozUA (Digitales niveauausgleichendes Modul für Studierende der Geistes- und Sozialwissenschaften aus der Ukraine), що реалізується Університетом прикладних наук Рейн-Майн (Вісбаден, Німеччина) та ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Дніпро, Україна).

Первісна структура платформи передбачала розробку сайта з текстовими та медіаматеріалами (який згодом буде доповнюватися терапевтичним контентом і можливостями для психологічної реабілітації особистості), а також інформацій-

ного чат-бота (рис. 1), мета якого – надання швидкої та структурованої інформації з важливих питань – життя та навчання в Німеччині, необхідні мовні навички, державна підтримка, визнання кваліфікацій. Запропоновані розділи є базовими для інформування українських студентів, які змушені продовжити своє навчання поза межами рідної країни, і дають змогу зменшити рівень соціальної невизначеності.

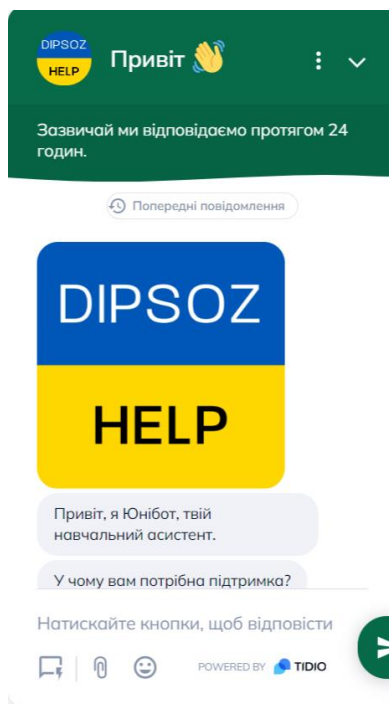

Рисунок 1. Вікно чат-бота цифрової платформи інформаційно-терапевтичного супроводу

Отже, розробка цифрової платформи інформаційно-терапевтичного супроводу українських біженців, зокрема студентів, є важливим завданням для дослідників, які перебувають в Україні або за її межами, оскільки це дає змогу не лише проводити інформаційну (а згодом і терапевтичну) підтримку, але й зберігати зв'язок студентської молоді з українським простором, що є необхідно для їхнього повернення після закінчення війни.

Наступні етапи роботи над платформою дадуть змогу вдосконалити розроблений чат-бот шляхом його тестування українськими студентами, а також продовжити роботу над другою частиною платформи – терапевтичною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Шинкаренко І. Сім'я в умовах війни: психологічні, психосоціальні та психопатологічні проблеми. *Науковий вісник ДДУВС*. Дніпро, 2022. Вип. 2. С. 554--562.
2. Бахмутова Л., Неска А. Особливості психологічних порушень серед українських біженців у Польщі. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України*. Київ, 2022. Т. V, вип. 22. С. 3--18.
3. Креденцер О. Емпіричне дослідження психологічних проблем українців, що перебувають в Німеччині у зв'язку з війною. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. Київ, 2023. № 1(28). С. 45--55.